

Praha 22. 6. 2011

28

Činnost oboru dětského a dorostového v ambulantní péči v roce 2010

Activity in branch of out-patient care for children and adolescents in 2010

Souhrn

V krajích ČR připadalo v roce 2010 průměrně 11,3 dětských a dorostových lékařů na 10 000 obyvatel do 19 let. Podíl dětí kojených 6 měsíců a déle se zvýšil na 38,6 %. Nezměněn zůstal trend rostoucího podílu alergiků v dětské a dorostové populaci (15,0 %).

Summary

In the regions of the CR there were in 2010 on the average 11.3 physicians for children and adolescents per 10 000 inhabitants up to 19 years. The proportion of children breastfed for 6 month or more increased, to 38.6 %. The trend of increasing proportion of allergy patients in children and adolescent population remained unchanged (15.0 %).

Zdrojem dat pro tuto aktuální informaci byl roční statistický výkaz A (MZ) 1-01, který je součástí programu statistických zjišťování Ministerstva zdravotnictví a který vyplňují všechny ambulantní ordinace praktického lékaře pro děti a dorost a ambulantní odborné dětské a dorostové ordinace ve všech zdravotnických zařízeních, bez ohledu na zřizovatele.

V ambulantních ordinacích praktických lékařů pro děti a dorost poklesl počet lékařů oproti roku 2009 z 2 052 na 2 037, jedná se o průměrné roční přepočtené počty pracovníků (úvazků).

V ČR připadalo průměrně zhruba 10 praktických lékařů na 10 000 dětí a dorostu do 19 let. Maximální počet byl v Hl. m. Praze s téměř 13 lékaři na 10 000 obyvatel do 19 let, a s tím souvisejícím druhým nejnižším počtem registrovaných pacientů (853) a nízkým počtem ošetření za rok na 1 úvazek lékaře (5 567). Republikový průměr počtu ošetření na 1 lékaře byl 5 791 a průměr počtu registrovaných pacientů 949 na 1 lékaře. Nejvíce ošetření na jednoho lékaře bylo v Jihočeském (6 296), Pardubickém (6 106) a Moravskoslezském kraji (6 058).

Snížil se absolutní počet ošetření-vyšetření, na 11 796 tisíc (oproti 12 233 tisícům v roce 2009). Nepatrně se snížil podíl léčebných ošetření (70,0 % z celkového počtu ošetření-vyšetření oproti 70,8 % v roce 2009). Také absolutní počet ošetření preventivních se oproti roku 2009 snížil, jejich podíl na celkovém počtu ošetření se naopak zvýšil (25,5 % oproti 24,8 % v roce 2009). V návštěvní službě provedli pediatři průměrně 1,1 % všech vyšetření, nejméně v Karlovarském (0,4 %) a Moravskoslezském kraji (0,7 %). Na 1 registrovaného pacienta připadlo 6,1 ošetření-vyšetření, nejvíce v Jihočeském kraji (6,7),

Praze a Jihomoravském kraji (6,5), naopak nejméně v kraji Karlovarském a na Vysočině (5,6).

Dalším sledovaným ukazatelem je délka kojení zjišťovaná při roční prohlídce dítěte. Oproti roku 2009 se zvýšil podíl dětí kojených 6 měsíců a déle, na 38,6 %. V Hl. m. Praze a Zlínském kraji byla půl roku a déle kojena téměř polovina (47 %, respektive 46 %) z dětí, které v roce 2010 přišly na roční prohlídku. Naopak pouze necelých 31 % dětí bylo 6 měsíců a déle kojeno v Ústeckém kraji. Snížil se podíl dětí, jejichž kojení bylo ukončeno už do konce šestinedělí (15,4 % v roce 2010), v Hl. m. Praze je to jen každé desáté dítě a naopak v Ústeckém kraji bohužel téměř každé více než čtvrté. O něco se snížil podíl dětí kojených 6 týdnů až 2 měsíce (17,4 % v roce 2010 oproti 17,7 % v roce 2009). Snížil se také podíl kojených 3 až 5 měsíců (z 24,1 % v roce 2009 na 23,7 % v roce 2010).

I nadále pokračoval nárůst počtu dětí a dorostu s různými projevy alergií. Vyšší relativní výskyt alergií (v přepočtu na tisíc registrovaných pacientů dané věkové kategorie) je u mladistvých ve věkové skupině 15–18 let oproti dětem ve věku do 15 let. Tato relace činila v roce 2010 zhruba 139 dětí a 196 dorostových pacientů s alergickými projevy. Tradičně výrazně horší je situace v Čechách než na Moravě. Relativně nejvíce alergiků je v Jihočeském kraji a v Hl. m. Praze, nejméně pak v kraji Zlínském a Pardubickém. Zdácnivě nízký podíl alergiků je ve Středočeském kraji, to je ale dáno sledováním alergiků podle místa sídla zdravotnického zařízení a ne dle místa bydliště.

U dětí do 15 let bylo v roce 2010 dispenzarizováno 534 tisíc pacientů, což představuje 362 pacientů na 1 000 registrovaných pacientů tohoto věku (358 v roce 2009). Nejčastějšími důvody dispenzarizace byly nemoci dýchací soustavy a dále nemoci kůže a podkožního vaziva. Třetím nejčastějším důvodem byly poruchy vidění, slabozrakost a slepota.

U pacientů dorostového věku (15–18 let) bylo dispenzarizováno 255 tisíc pacientů či vad, tedy 555 pacientů na 1 000 registrovaných pacientů daného věku (517 v roce 2009). Nejčastějšími důvody dispenzarizace byly, stejně jako u dětí, nemoci dýchací soustavy, na druhém místě potom poruchy vidění, slabozrakost a slepota. Na třetím místě v počtu dispenzarizovaných na 1 000 registrovaných pacientů byly nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek.

Alarmující je vývoj počtu dětí a dorostových pacientů dispenzarizovaných pro diagnózu E66–E68 obezita, hyperalimentace a její následky. Od roku 1996 se jejich absolutní počet více než zdvojnásobil (z 10,4 tisíce na 27,9 tisíce u dětí v roce 2010; z 6,1 tisíce na 18,4 tisíce u dorostu v roce 2010), v přepočtu na 1 000 registrovaných pacientů daného věku je tento nárůst ještě větší (u dětí z 5,5 v roce 1996 na 19,0 v roce 2010, respektive z 8,8 na 40,1 u dorostu).

Kromě praktických lékařů pro děti a dorost zajišťovalo v roce 2010 činnost oboru také 194,1 pediatrů specialistů a dorostových lékařů, jedná se o průměrné roční přepočtené počty pracovníků (úvazků). Tito lékaři provedli 699 tisíc ošetření a léčili 379 tisíc pacientů.

Vypracovala: Mgr. Jana Wiesnerová

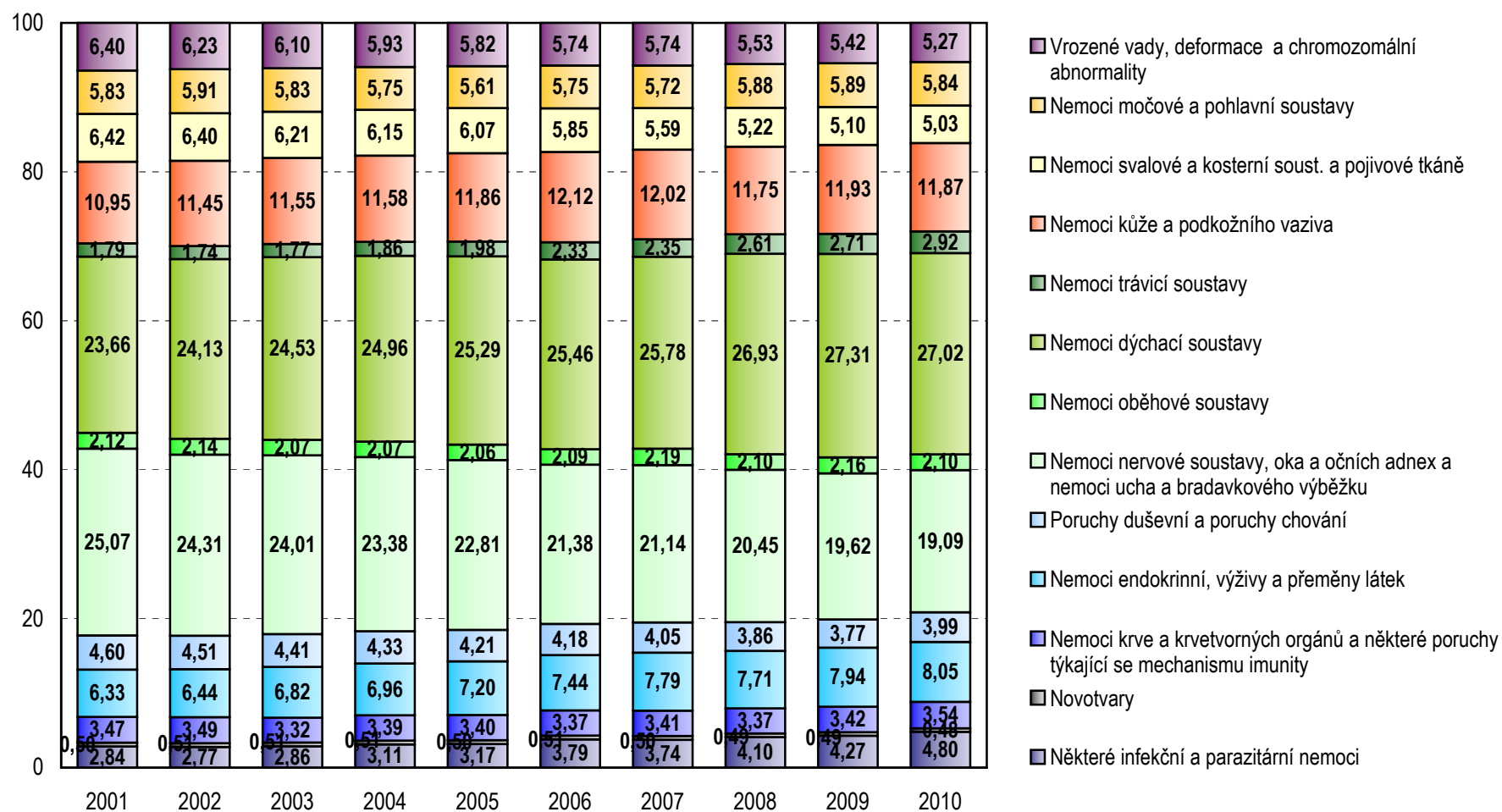
Počet dispenzarizovaných onemocnění u dětí na 1 000 registrovaných pacientů ve věku 0–14 let v roce 2010

Druh onemocnění		Dispenzarizovaná onemocnění u dětí (0–14 let) na 1 000 registrovaných pacientů pro vybranou diagnózu														
		PHA	STČ	JHČ	PLZ	KAR	UST	LIB	HRA	PAR	VYS	JHM	OLO	ZLI	MSK	ČR
I.	Některé infekční a parazitární nemoci	16,4	14,6	13,1	10,6	25,9	17,4	23,4	20,0	19,3	14,5	32,9	9,6	8,4	16,5	17,4
II.	Novotvary	1,9	2,2	2,3	1,4	1,5	1,7	1,0	1,8	1,6	2,6	1,8	1,3	1,8	1,2	1,7
III.	Nemoci krve a krvetvorných orgánů a některé poruchy týkající se mechanismu imunity	19,6	12,1	14,6	16,6	15,9	15,3	8,7	8,0	6,3	13,3	17,5	9,3	7,7	8,3	12,8
IV.	Nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek	26,1	26,8	31,6	33,3	40,0	30,0	39,1	32,9	34,2	33,0	27,3	25,1	26,2	24,1	29,2
	z toho: diabetes mellitus	1,3	1,2	1,1	1,4	1,0	1,1	1,3	1,3	1,3	1,3	1,7	1,5	1,3	1,3	1,3
	obezita, hyperalimenace a její následky	17,1	17,1	22,9	22,2	24,3	20,8	22,1	21,4	19,4	23,2	18,1	16,1	15,8	15,8	19,0
V.	Poruchy duševní a poruchy chování	10,5	13,5	14,2	14,1	19,0	21,7	12,6	15,8	14,1	11,2	14,3	13,7	12,9	16,1	14,5
	z toho: mentální anorexie	0,2	0,2	0,2	0,1	0,0	0,1	0,2	0,3	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2
	mentální retardace	4,5	6,9	6,5	6,5	7,6	10,5	6,6	6,7	7,2	5,8	5,9	7,0	7,0	6,1	6,6
VI.-VIII.	Nemoci nervové soustavy, oka a očních adnex a nemoci ucha a bradavkového výběžku	42,2	59,6	62,1	62,5	75,1	72,7	64,3	93,6	76,3	76,4	76,0	93,4	62,6	76,3	69,2
	z toho: epilepsie	3,9	5,1	5,4	5,3	6,1	6,2	5,3	6,7	5,8	5,2	6,0	5,8	5,4	5,8	5,5
	dětská mozková obrna	3,0	3,5	5,7	2,8	4,3	4,3	5,3	4,6	4,4	3,6	4,0	3,6	4,5	5,0	4,1
	poruchy vidění, slabozrakost, slepota	22,0	35,0	36,9	34,7	36,3	42,1	33,4	56,7	45,2	49,2	44,8	66,0	41,2	44,8	41,1
	poruchy sluchu, nedoslýchavost, hluchota	2,4	2,7	2,7	2,5	3,6	3,6	4,2	3,4	2,4	2,6	2,6	3,0	2,4	3,2	2,9
IX.	Nemoci oběhové soustavy	6,8	8,8	4,9	7,6	6,3	13,6	9,2	6,1	5,9	6,9	7,7	4,4	7,7	7,5	7,6
	z toho: juvenilní hypertenze	0,9	1,7	1,2	1,2	1,2	3,3	1,3	1,0	1,1	1,5	1,3	0,7	1,4	1,9	1,5
X.	Nemoci dýchací soustavy	85,2	81,5	93,4	83,4	146,1	97,7	96,9	128,2	122,3	111,7	108,1	90,2	59,6	106,8	97,9
	z toho: astma	42,1	33,7	40,6	38,0	51,8	36,6	46,9	62,8	45,1	48,8	32,4	47,8	27,0	45,4	41,4
XI.	Nemoci trávicí soustavy	10,6	7,2	10,9	7,7	21,8	11,9	10,9	10,5	10,9	8,9	16,1	7,7	6,9	10,3	10,6
XII.	Nemoci kůže a podkožního vaziva	47,3	35,6	56,9	46,4	59,4	39,8	39,7	46,1	46,2	49,3	46,3	42,3	27,8	35,9	43,0
XIII.	Nemoci svalové a kosterní soust. a pojivové tkáně	13,1	11,6	19,7	17,7	18,2	18,0	18,5	28,3	33,1	15,2	17,9	23,5	15,0	18,3	18,2
XIV.	Nemoci močové a pohlavní soustavy	18,3	19,4	19,6	16,2	20,1	19,8	27,0	28,9	20,7	23,6	22,0	17,3	24,0	23,2	21,2
	z toho: infekce močové soustavy	12,9	13,1	14,0	11,7	13,0	13,4	19,1	17,5	14,0	16,5	15,0	10,5	14,9	14,6	14,1
XVII.	Vrozené vady, deformace	15,7	18,8	17,4	23,2	24,5	26,3	16,4	22,3	20,2	19,0	15,8	17,3	19,8	17,7	19,1
	z toho: vrozené vady oběhové soustavy	7,4	7,7	6,5	12,4	12,2	15,2	6,5	7,8	7,6	7,0	6,3	6,5	8,3	6,6	8,2
	vrozené deformity kyčle	3,3	3,5	3,8	2,7	2,9	2,6	2,0	3,8	5,8	2,7	2,2	2,9	2,8	2,5	3,1
Celkem zjištěných nemocí a vad		313,6	311,8	360,6	340,8	473,8	386,1	367,8	442,4	411,1	385,5	403,6	355,3	280,4	362,1	362,4

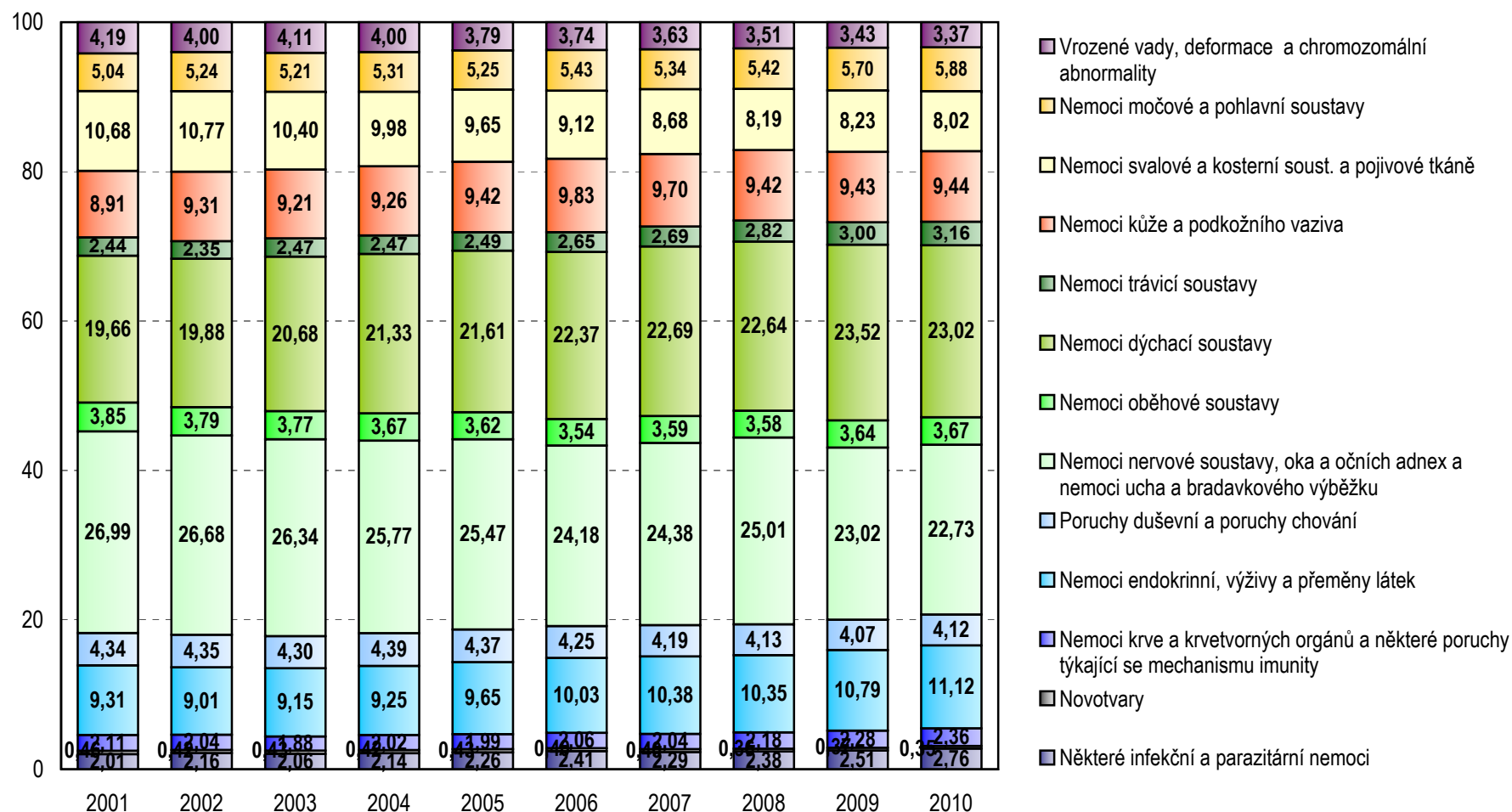
Počet dispenzarizovaných onemocnění u dorostu na 1 000 registrovaných pacientů ve věku 15–18 let v roce 2010

Druh onemocnění		Dispenzarizovaná onemocnění u dorostu (15–18 let) na 1 000 registrovaných pacientů pro vybranou diagnózu														
		PHA	STČ	JHČ	PLZ	KAR	UST	LIB	HRA	PAR	VYS	JHM	OLO	ZLI	MSK	ČR
I.	Některé infekční a parazitární nemoci	17,9	11,6	13,7	8,4	17,4	13,6	22,1	14,2	14,6	10,1	29,8	9,7	7,9	17,5	15,3
II.	Novotvary	1,9	2,0	2,5	1,9	2,3	2,0	2,0	2,5	1,8	2,1	2,2	1,5	1,4	1,8	2,0
III.	Nemoci krve a krvetvorných orgánů a některé poruchy týkající se mechanismu imunity	22,6	11,0	14,1	18,7	10,4	13,7	11,2	7,2	5,9	18,6	18,7	12,1	6,0	8,6	13,1
IV.	Nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek	71,0	51,3	62,7	67,7	84,9	59,1	81,8	70,4	76,4	61,7	60,3	61,5	51,0	50,1	61,7
	z toho: diabetes mellitus	2,5	2,1	3,3	3,1	4,8	2,7	2,9	2,8	2,0	3,1	2,8	3,4	2,1	2,9	2,8
	obezita, hyperalimenace a její následky	47,7	32,8	45,9	47,1	53,0	41,3	46,6	47,6	43,8	43,9	40,7	31,6	31,8	32,1	40,1
V.	Poruchy duševní a poruchy chování	19,7	18,6	28,4	23,0	23,3	38,0	23,0	22,7	17,9	17,0	23,4	23,2	18,8	23,0	22,9
	z toho: mentální anorexie	1,9	1,0	1,3	0,9	1,1	0,9	1,5	1,1	0,6	1,3	1,2	1,2	0,7	0,6	1,1
	mentální retardace	5,7	8,4	11,7	7,7	8,1	20,7	9,3	10,2	8,8	7,6	8,3	8,6	10,9	8,1	9,5
VI.-VIII.	Nemoci nervové soustavy, oka a očních adnex a nemoci ucha a bradavkového výběžku	92,6	99,0	100,3	124,0	121,0	134,9	101,8	187,2	144,4	134,5	140,8	144,1	109,1	147,1	126,2
	z toho: epilepsie	6,9	7,9	8,8	6,0	9,0	11,3	8,4	11,1	8,1	7,9	8,1	7,8	7,5	9,6	8,5
	dětská mozková obrna	4,2	3,9	7,1	3,4	4,3	6,3	6,6	8,1	6,5	4,4	4,1	4,8	4,9	6,0	5,2
	poruchy vidění, slabozrakost, slepota	57,6	64,5	67,0	70,5	71,6	89,2	63,2	124,6	95,9	90,6	100,0	102,8	76,1	93,0	83,1
	poruchy sluchu, nedoslýchavost, hluchota	4,3	3,4	4,6	4,0	5,1	5,3	5,3	5,7	2,6	3,9	4,4	4,7	3,6	4,3	4,3
IX.	Nemoci oběhové soustavy	21,4	20,2	16,7	20,4	16,0	34,0	23,6	20,1	16,4	22,1	20,0	12,5	17,3	19,3	20,4
	z toho: juvenilní hypertenze	12,3	12,1	10,2	13,6	7,7	22,5	14,5	14,1	10,3	14,8	9,9	8,2	8,8	11,1	12,3
X.	Nemoci dýchací soustavy	136,8	107,9	119,1	111,2	214,0	140,5	121,2	176,1	148,1	136,7	126,8	111,9	74,4	131,1	127,8
	z toho: astma	77,9	49,0	64,9	55,2	81,3	64,6	59,7	93,1	63,1	63,6	49,0	58,5	33,8	60,0	60,6
XI.	Nemoci trávicí soustavy	23,0	12,8	17,6	15,1	26,6	23,1	18,2	15,1	13,9	13,7	21,7	11,2	12,3	20,1	17,6
XII.	Nemoci kůže a podkožního vaziva	71,5	39,6	77,6	50,8	84,4	46,4	52,7	62,8	44,6	58,5	54,5	41,4	36,0	45,4	52,4
XIII.	Nemoci svalové a kosterní soust. a pojivové tkáně	44,2	28,5	57,5	51,6	52,4	43,6	43,1	75,1	70,5	32,7	40,2	47,0	34,5	40,7	44,5
XIV.	Nemoci močové a pohlavní soustavy	36,7	28,0	34,7	30,5	37,3	30,3	45,0	42,6	29,9	29,6	34,0	22,5	26,5	36,1	32,6
	z toho: infekce močové soustavy	28,0	19,6	26,2	22,9	27,0	20,7	35,6	28,2	21,7	19,2	25,9	15,1	16,3	24,2	23,2
XVII.	Vrozené vady, deformace	17,8	17,3	18,3	25,5	20,2	26,2	17,1	21,5	20,0	19,2	15,8	14,1	18,6	16,5	18,7
	z toho: vrozené vady oběhové soustavy	8,6	6,8	6,0	10,8	11,2	12,6	4,8	6,4	6,3	7,1	6,4	4,0	7,2	5,9	7,3
	vrozené deformity kyčle	2,6	2,9	2,5	3,9	1,5	2,0	2,1	2,8	4,4	2,4	1,6	2,6	2,6	1,6	2,5
Celkem zjištěných nemocí a vad		577,1	447,7	563,3	548,7	710,1	605,4	563,0	717,5	604,5	556,6	588,3	512,7	413,8	557,2	555,3

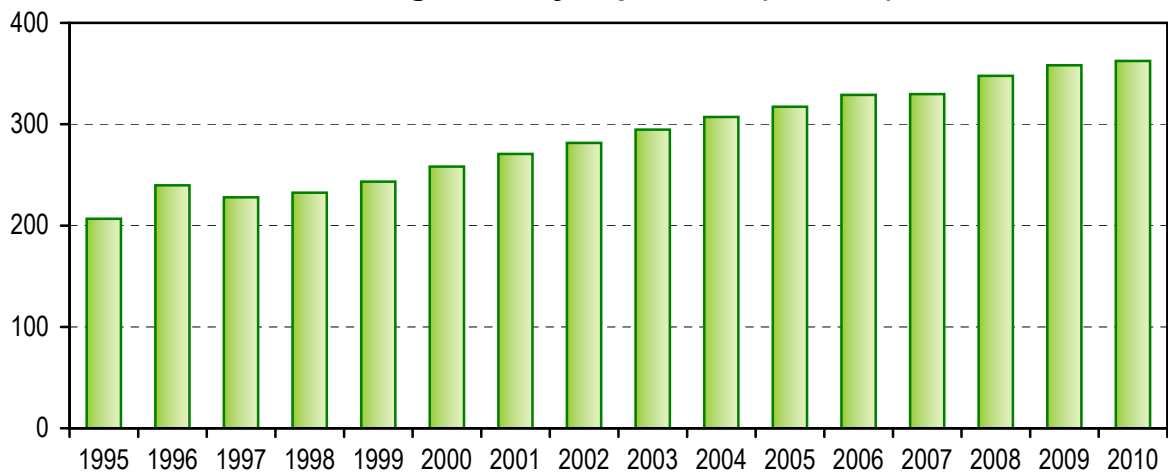
Vývoj struktury dispenzarizovaných onemocnění u dětí, v %

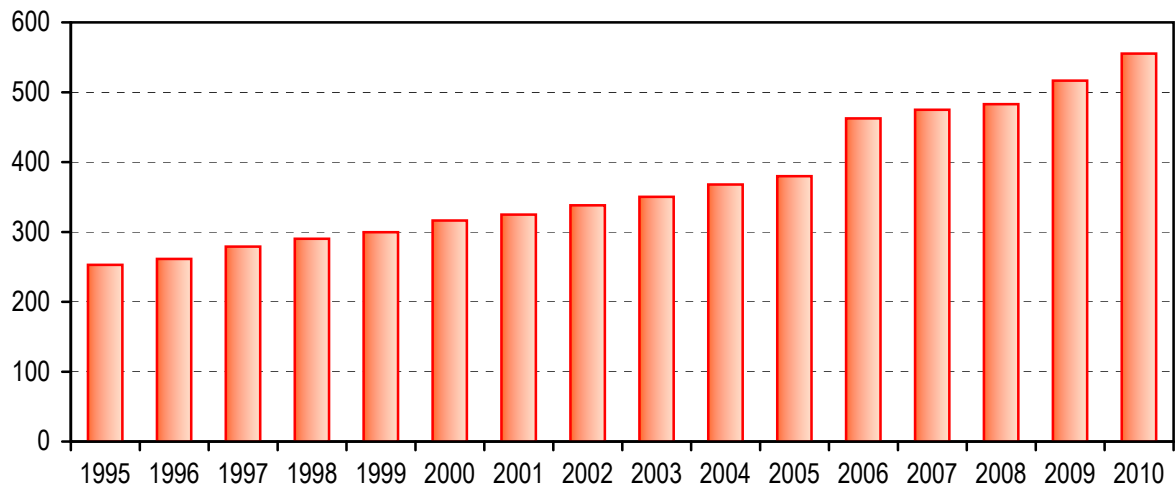
Vývoj struktury dispenzarizovaných onemocnění u dorostu, v %

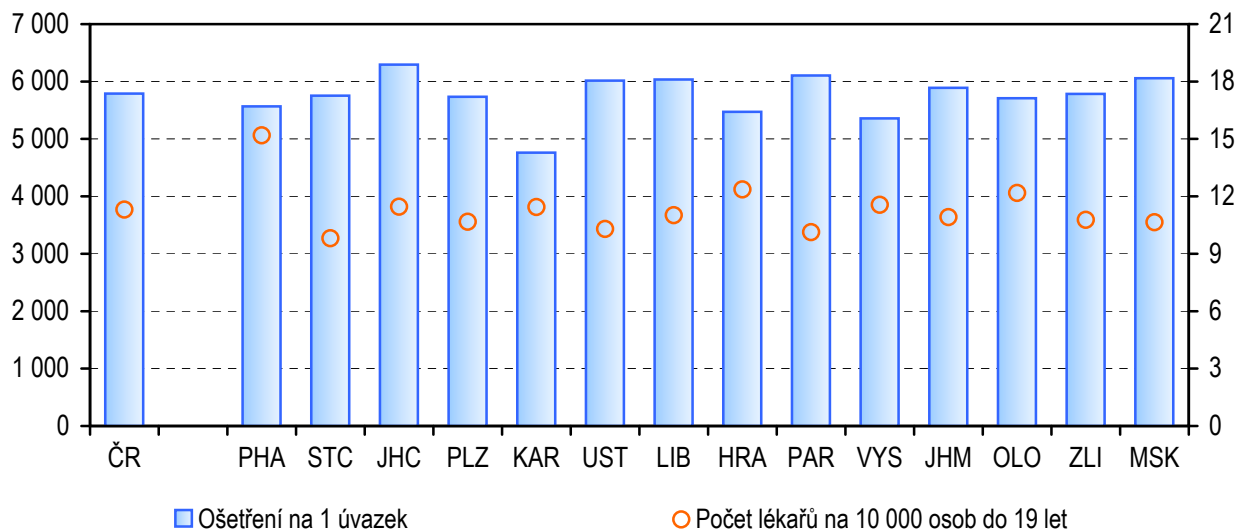
**Vývoj zjištěných onemocnění a vad
na 1 000 registrovaných pacientů (0–14 let)**

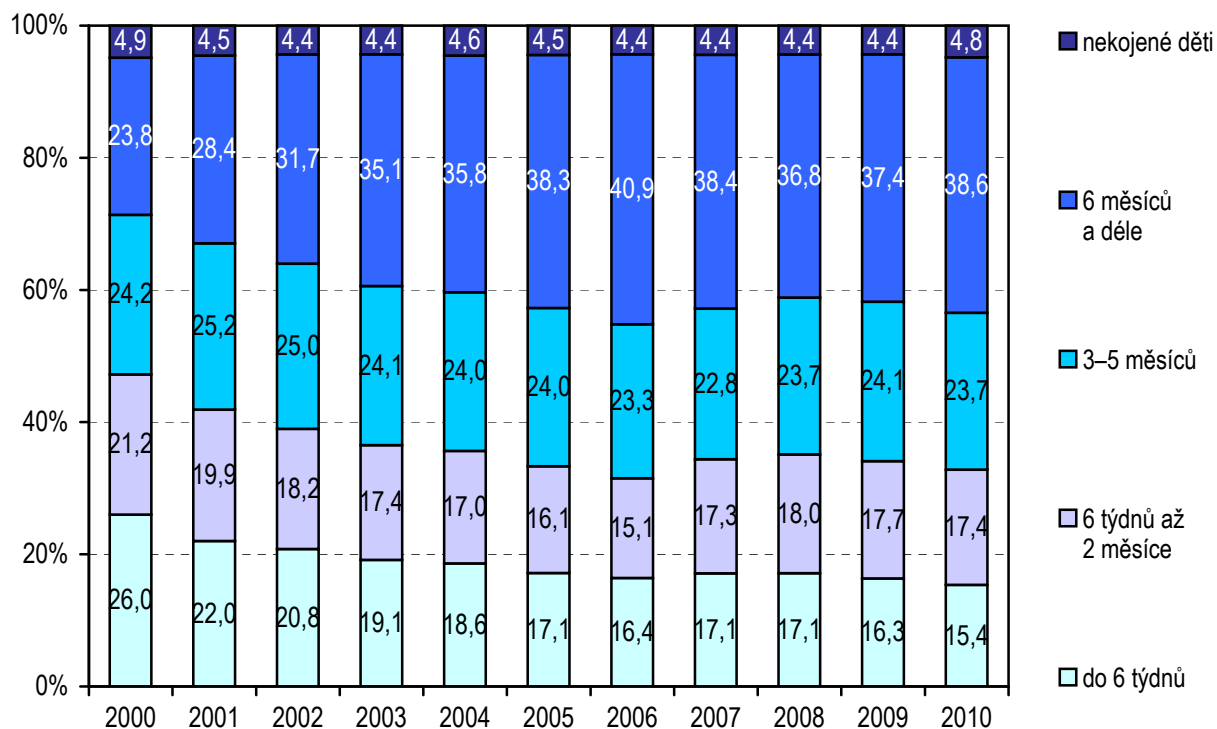
**Vývoj zjištěných onemocnění a vad
na 1 000 registrovaných pacientů (15–18 let)**

**Počet ošetření na 1 úvazek a počet lékařů
na 10 000 osob do 19 let, v roce 2010**

Vývoj struktury dětí podle délky kojení

Vývoj počtu alergiků na 1 000 registrovaných pacientů daného věku

